

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUMELKRANTKRABEL DoePAK DuPAK
Nr. 261

Oud-Hollandse poppenkast: Elc syn genuechte

Huiskamerpoppenkast met decors en een poppenset. Maker: Simon Moulijn – lithograaf, etser, illustrator, tekenaar, ontwerper en schilder (1866-1948). Schenking: Freya Steffelaar-Moulijn en Richard S. Moulijn.

Hoeveel poppenkastfiguren tel je? Als je het juiste antwoord weet, ontvang je een aardigheidje van ons.

Deze karakteristieke set speelgoedhandpoppen is meer dan honderdjaar geleden gemaakt. Te zien zijn: twee Jan Klaassenfiguren – op hun hoofd een vooruitstekende puntmuts, Katrijn – zij draagt een luifelmutse, drie dienders – waarvan een in het kistje, twee koopmannen met een behaarde kin en een kromme neus, een clown, een heks, een prinses, een besnorde koning, de Dood en een zwarte duivel aan de galg.

Zie ook bijlage: afbeeldingen.

De koppen, handjes en onderbenen zijn van hout. Als de poppen zitten, bungelen de houten beentjes over de poppenkastplank. De figuurtjes hebben onder hun jasjes geen lijf. De hand van de poppenspeler of -speelster geeft de nodige vulling. In de hals van de koppen zit een gat. De spelers staken daar een wijsvinger in. De duim ging in het ene mouwtje, de middelvinger of pink in het andere.

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkrumelkrant en -krabbels! Een dupák (spreek uit: doepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uittrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stille geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speeltoestel. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.

Bijlage bij Doepak nr. 261. Afbeeldingen: achterkant poppenkast. Zes decors: strand, zee en wolken; bos; huiskamer; stadsgezicht; gevangenis en huisje met twee bomen. Realisatie: Simon Moulijn (ca. 1912); Portret van Freya, kleindochter van Moulijn, olieverf op doek (1940) en Freya Steffelaar-Moulijn (Den Haag, juni 2016); Simon Moulijn (1929), litho – zelfportret met lithosteen; Freya Steffelaar-Moulijn.

Ga op reis door de wondere wereld van het poppentheater op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs en maak kans op een vrolijke poppenstrip. Op www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 en www.poppenspelmuseum.nl is informatie te vinden over het museum, de thema-exposities en de collectie. Een **poppentheater-abc** geeft uitleg over tal van internationale poppentheatertechnieken, -attributen, -figuren en -personen.

Tekst: **Otto van der Mieden** (2016). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum. Veel lees- en kijkplezier. **Applaus!**

Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 63 13 29 F: +31(0)578 - 56 06 21

www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2

www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl

www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info